

ВОЛОНТЕР

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА ЈАВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

БРОЈ 5 ГОД II

ЗЕМУН АПРИЛ 2005.

БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

Стратегија планирања

У овом броју објављујемо интегрални текст документа

Стратешки план за социјалну политику у Земуну 2005-2010.

Страна 3-9

Како то други раде

Стална конференција градова подржава Црвени крст

Страна 10

Објављен конкурс Фонда за социјалне иновације

32 милиона динара и 900.000 евра за нове пројекте

Страна 12

Више од деценије у овој земљи се живело од данас до сутра. У прошлим временима се планирало на свим нивоима - од државе и предузећа, до појединачних породица. Ма колико се неко спредао са некадашњим петолеткама и плановима електрификације, индустријализације, такав однос према стварности је, и поред свих неуспеха и промашаја, осим резултата, показивао озбиљност и решеност да се друштвени живот унапређује. И у породичном животу се унапред знало где ће се провести годишњи одмор, а за опремање станова, куповину аутомобила, плански се штедило или кредитно задуживало. У хаосу ратова, распада привредног и политичког система деведесетих могло се планирати само на неколико сати - од подне је већ инфлација рушила све планове.

Испоставило се да планирање није некаква „комунистичка измишљотина“, да је то посао без којег савремена друштва не могу да функционишу, а на то су нас подсетили управо Енглези, захваљујући, између осталог и Пројекту реформе социјалне политике који је уз њихову помоћ реализован у четири пилот општине.

Стратешки план за социјалну политику у Земуну, као први такав документ усвојен у некој локалној заједници, представља наговештај могућности да се ово друштво врати у нормални колосек рада и размишљања о својој садашњости и будућности.

Штета је што овај и слични овакви планови нису рађени много раније. Уз све протестне шетње, пиштаљке и ударање у шерпе, тадашњи опозициони стратези су могли да нађу времена и људи који би у неким кабинетима размишљали о стратешким плановима за будућност у свим областима, и на свим нивоима, па да одмах по доласку на власт у јесен 2000. почну да их реализују. Да је неко тако размишљао ми бисмо сад већ били на крају прве „петолетке“ а сигурно да би углед политичких партија које су обећавале промене данас био много већи.

Значајна тековина недавно усвојеног Стратешког плана у Земуну је и та што су га практично направили грађани у сарадњи са представницима јавних институција и општинских власти. Управо то обавезује све политичке партије да га спроводе у наредних пет година, без обзира која ће политичка групација вршити власт. Тако се тежиште политичке међустраничке борбе за власт премешта на терен доказивања у пракси - ко ће боље и ефикасније да реализује План који су грађани направили да би им било боље. Овакав обрнут политички однос успоставља оно што се назива Цивилно друштво и уводи нове критеријуме за процену успешности власти.

Да се опет не би улудо траћило време било би лепо кад би после овог „пилот“ Стратешког плана за социјалну политику, неки грађани прионули на израду сличних планова у области образовања, здравства, културе, и наравно Стратешког плана развоја општине Земун са становишта урбанизма, комуналних потреба, привредних активности.

За разлику од стратегија неговања свебора, прогона другачијих, ратовања за крв и тло, ето нама алтернативног начина испољавања љубави и одговорности према својим грађанима и граду у којем живимо. Све је ствар одлуке и правог избора.

Д.С.

Усвојен први локални Стратешки план за социјалну политику у Србији

Стратегија бављења проблемима грађана

Одборници Скупштине општине Земун су једногласно, без обзира на партијске разлике, 25. априла усвојили Стратешки план за социјалну политику општине Земун за период 2005 – 2010. година. Била је то круна вишегодишњег рада тима чланова Општинског координационог одбора за социјалну политику.

ПРВИ ПРИПРЕМНИ САСТАНАК ОДРЖАН ЈЕ 29-30. ЈУНА 2001. ГОДИНЕ У ДОМУ ВАЗДУХОПЛОВСТВА.

КАНЦЕЛАРИЈА ПРОЈЕКТА У КОСОВСКОЈ 9 ЈЕ ОТВОРЕНА 12. ДЕЦЕМБРА 2002. ГОДИНЕ

Усвајањем овог планског документа завршен је мукотрпан период постављања на ноге једног новог система рада и односа који превазилази значај појединачне области социјалне политике, због тога што представља модел децентрализованог вођења јавних послова и изградње цивилног друштва. По овом моделу, могуће је креирати политику и у осталим областима – здравству, образовању, култури... Због тога, овај Стратешки план, као први такав документ који је на локалном нивоу усвојен у Србији, представља догађај од значаја који се из ове перспективе може само наслућивати.

Избору Општинског координационог одбора за социјалну политику претходио је низ припремних састанака у локалној самоуправи, институцијама, и са представницима невладиних организација Земуна одржаних током 2001. и 2002. године. Неопходан услов био је и обезбеђивање просторија за рад Канцеларије у децембру 2002. године, па је први конститутивни састанак овог тела одржан 17. јануара 2003. године у згради политичких организација у Косовској улици бр. 9 у Земуну.

Цео пројекат у Земуну се нашао захваљујући међународној помоћи после промена у октобру 2000. године. Међу многим донацијама Европске уније које су почеле да долазе у нашу земљу, у области развојних програма, Оделење за

међународни развој владе Велике Британије (ДФИД) је подржало пројекат реформи у области социјалне политике. Реализацију пројекта добила је агенција Birks Sinclair из Енглеске која је осим искуства из времена привредних реформи у сопственој земљи реализовала и сличне програме у земљама бившег источног блока. Као пилот општине са израженим социјалним потребама у Србији су одабрани Земун, Краљево, Бор и Ужице, а фонд непосредне финансијске помоћи за реализацију пројекта је милион евра, или око 250 хиљада за сваку општину. Осим директног финансирања пројекта које су реализовале невладине организације у сарадњи са јавним институцијама и установама, донатор је током протекле три године финансирао и рад канцеларије са свим трошковима, као и бројна саветовања и радионице за шири круг сарадника и учесника у спровођењу пројекта.

Недавно усвојен Стратешки план настао је током неколико година, пре свега на основу Акционих планова по областима које су препознате као критичне области социјалних потреба у Земуну. То је био основ за израду пројекта

СТРАТЕШКИ ПЛАН ЈЕ РЕЗУЛТАТ КОЛЕКТИВНОГ РАДА

одабраних на јавном конкурс крајем 2003. године, а на основу искустава у реализацији 14 пројеката, и основ за данашњи садржај Стратешког плана. Оно што представља посебан квалитет оваквог начина рада јесте и одређење да је Стратешки план документ у развоју, и да он може током наредних година бити прилагођаван искуствима и потребама.

Рад ОКОСП је интегрисан у политички систем локалне заједнице посебним Решењем које је Скупштина општине Земун усвојила 28. јула 2004. као стално општинско саветодавно тело.

Овим Решењем ОКОСП је овлашћен за дефинисање приоритета у области социјалне политике и у складу са тим и израду стратешког плана и акционих планова из области социјалне политике, за иницирање, развој и праћење парт-

нерства између локалне самоуправе, институција и невладиних организација на локалном нивоу. Утврђено је да ОКОСП има једанаест чланова који су представници релевантних сектора у планирању социјалне политике

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА – два представника **АНДРЕЈА МЛАДЕНОВИЋ**, потпредседник СО Земун и **ВЛАДИМИР НОВИЋ**, члан Извршног одбора СО Земун, а после избора у септембру 2004. њих су заменили **ОЛИВЕРА ИВАНОВИЋ**, начелник опште управе у СО Земун и **ЂОРЂЕ СТЕФАНОВИЋ**, шеф одсека за инвалидско борачку заштиту.

ПРОСВЕТА – један представник **ЈОВАНКА СТОЈИЋ**, директор ОШ „Бранко Пешић“

ЗДРАВСТВО – један представник **Др ВЕСНА СУЗОВИЋ**, дефектолог, Дом здравља Земун

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА – два представника **МАЦА ТРКУЉА**, директор Центра за социјални рад Земун, и **МАРИНА ГЛИШОВИЋ**, соц. радник Градског Центра за социјални рад

ЗАПОШЉАВАЊЕ – један представник **ЖЕЉКА ЗЕЛЕНОВИЋ ВУКОВИЋ**, - Национална служба за запошљавање

НЕВЛАДИНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ – четири представника **САЊА МИЛОРАДОВИЋ**, НВО „Ластавица“ из Сурчина, **РАДОВАН ДУДИЋ**, из Савеза незапослених Земуна, **ДУШИЦА БУРСАЋ РАДИШИЋ** НВО „Самохране мајке“ и **ДРАГАН СТОЈКОВИЋ**, Клуб матичне културе Земуна.

Председавајући Одбора се бира из реда представника локалне самоуправе. **АНДРЕЈА МЛАДЕНОВИЋ** је био до октобра 2004. а садашњи председавајући ОКОСП је **ОЛИВЕРА ИВАНОВИЋ**.

Решењем о образовању ОКОСП је дефинисан делокруг рада и задаци:

- Пре свега то је сарадња на спровођењу Пројекта реформе социјалне политике који је финансиран од ДФИД (Оделења за међународни развој Велике Британије), а по завршетку овог пројекта ОКОСП је овлашћен да:
- Учествује у стратешком планирању социјалне политике
- Учествује у изради акционих планова
- Учествује у изради и праћењу пројеката који се тичу социјалне политике
- Предлаже превентивне мере у социјалној заштити, образовању запошљавању и здравству
- Разматра и предлаже начине финансирања активности у области социјалне политике и предлаже начине евалуације одабраних одобрених средстава
- Припрема иницијативе и предлоге у циљу децентрализације социјалне политике, организује стручна саветовања и друге видове и облике стручног усавршавања у области социјалне политике
- Сарађује са свим установама, невладиним организацијама и другим битним чиниоцима по питању реформе социјалне политике
- Организује презентације остварене у оквиру Општинског координационог одбора за социјалну политику.

Одбор је до сада одржао 33 седнице, а чланови Одбора, чији ангажман је волонтерски, су током протекле три године осим свог знања и уложили хиљаде сати у рад овог тела и омогућили његову успешност.

Д.С.

СТРАТЕШКИ ПЛАН СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ЗЕМУНА 2005 - 2010.

ЗЕМУН - ОПШТИНА КОЈА БРИНЕ О СЕБИ

Уводна реч

Стратешки план за социјалну политику Општине Земун настао је као резултат вишегодишњег рада Општинског координационог одбора за социјалну политику (ОКОСП), свих значајних институција, удружења грађана и појединаца са циљем да допринесе побољшању услова живота социјално угрожених грађана кроз ефикасније и квалитетније пружање разноврсних услуга.

Израдом Стратешког плана стварају се могућности за систематски и организован рад са дефинисаним циљевима и конкретним задацима. Тиме се остварује рационално и ефикасно коришћење ресурса и превазилази волонтеристички приступ у решавању социјалних проблема.

Основ нове стратегије у области социјалне политике чини партнерство локалне самоуправе, јавних институција и установа и удружења грађана, које су се овом приликом на један квалитетно другачији начин први пут окупиле на заједничком задатку.

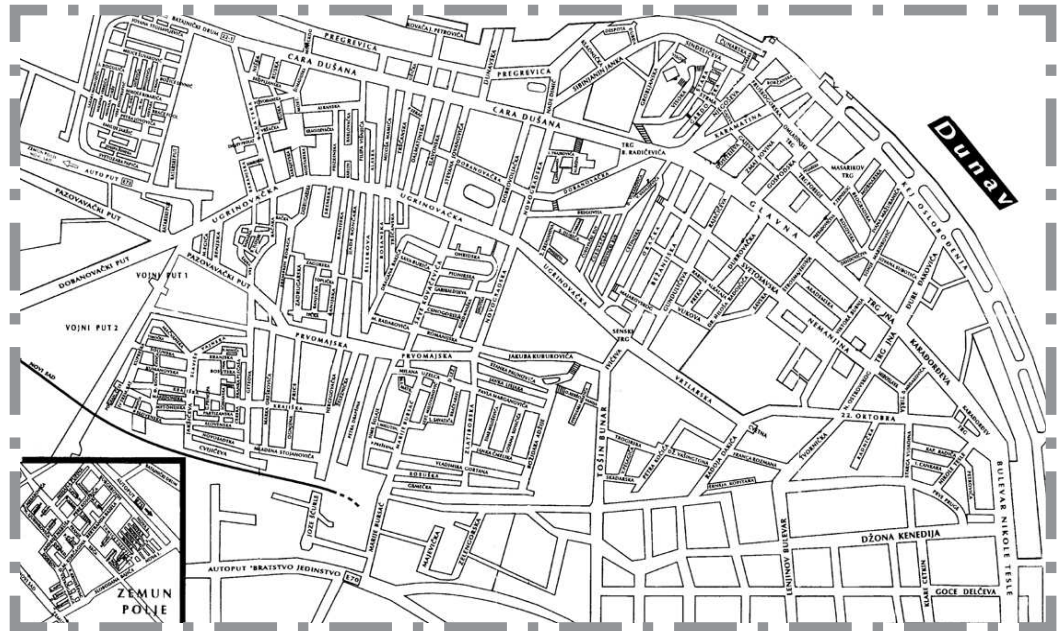
Општински одбор за социјалну политику основан је у децембру 2002. године, и чинило га је 11 чланова, представника локалне самоуправе, јавних институција - социјалне заштите, образовања, здравства и запошљавања као и удружења грађана. Како је у току рада установљено да је неопходна активнија подршка представника градских власти, измењена је структура ОКОСП-а, а место дванаестог члана ОКОСП-а додељено је представнику Града Београда.

Због својих универзалних вредности и користи за грађане реализација овог пројекта који се континуирано спроводи скоро четири године, није осетила потресе без обзира на политичке промене у локалној власти, који су се десили после локалних избора одржаних у септембру 2004. године, што представља значајан квалитет у нашој политичкој пракси.

Оствареним резултатима у досадашњем раду, и реализацијом овог Стратешког плана, Земун има прилику да изгради позитиван модел рада у овој области који може бити примењен и у осталим локалним срединама региона и Републике. Преношењем надлежности, овлашћења и одговорности за ову област у локалну средину остварује се и процес децентрализације државне управе као један од најважнијих реформских циљева на путу Европских интеграција. Локална заједница је та која најбоље познаје проблеме својих грађана па је самим тим најпозванија да их она и решава.

Стратешки план је направљен према актуелним подацима и приоритетима дефинисаним у времену његовог доношења, али је у његовој реализацији могуће мењати поједине сегменте прилагођавајући га потребама грађана. Због тога Стратешки план који дајемо на усвајање представља документ у развоју који ћемо обогаћивати на основу искустава и потреба које се у његовој реализацији буду откривале.

Оливера Ивановић,
председавајући ОКОСП

VIZIJA

Желимо да општина Земун као градска општина самостално и успешно решава социјалне проблеме својих становника и тако постане узоран модел осталим општинама.

MISIJA

Партнерским радом и сталном сарадњом учесника у креирању социјалне политике препознаћемо реалне проблеме и потребе грађана општине Земун. Успоставићемо механизме који ће омогућити грађанима општине Земун добијање адекватних услуга из области социјалне политике у својој општини, и истовремено развијати висок степен солидарности грађана.

ПАРТНЕРИ

Организације, чланице Општинског координационог одбора за социјалну политику општине Земун, обавезују се да ће радити на остваривању приоритета и циљева садржаних у радном нарту Стратегије за социјалну политику за период 2005 - 2010. године, у складу са ставовима и потребама грађана општине Земун. Ове организације су следеће:

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ЗЕМУН
СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА

СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА
ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЗЕМУН
ГРАДСКИ ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

ПРОСВЕТА

ОШ "БРАНКО ПЕШИЋ"

ЗДРАВСТВО

ДОМ ЗДРАВЉА ЗЕМУН

НЕЗАПОСЛЕНОСТ

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА
ЗАПОШЉАВАЊЕ

УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА

"ЛАСТАВИЦА"
"САМОХРАНЕ МАЈКЕ"
"КЛУБ МАТИЧНЕ КУЛТУРЕ ЗЕМУНА"
"САВЕЗ НЕЗАПОСЛЕНИХ ЗЕМУНА"
"ПРИЈАТЕЉИ ДЕЦЕ ЗЕМУНА"

Кључни подаци о општини Земун

ПРАВНИ ОКВИР

Градска општина Земун једна је од 17 београдских општина која је до одвајања општине Сурчин 2004. године била друга у граду, по величини територије и броју становника.

Правни статус општине Земун је регулисан Статутом града Београда и Статутом општине Земун. Овим документима надлежности општине Земун, као градске општине, су веома ограничене и односе се само на део комуналних делатности, док бучет обухвата само материјалне трошкове општинске администрације. Наведеним правним статусом, општина Земун нема могућност доношења одлука у областима, социјалне заштите, образовања, здравствене заштите или запошљавања. Институције које се баве овим делатностима на општинском нивоу су само одељења градских институција, и на градском нивоу се доносе одлуке и обезбеђују средства за финансирање.

Територију данашње општине чине: градско језгро, два приградска насеља: Нова Галеника и Земун Поље, два сеоска насеља: Батајница и Угриновци и четири новонастала насеља: Грмовац, Плави Хоризонт, Алтина и Бусије. Некадашња територија општине Земун имала је 44.000 хектара од којих је под ораницама било 29.500 хектара. Данас се општина Земун простире на 15.028 хектара углавном грађевинског земљишта, док новонастала општина Сурчин, заједно са шест својих сеоских насеља, обухвата 28.621 хектар, претежно пољопривредног земљишта.

ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Према попису из 2002. године, у Земуну је било 60.000 домаћинства у којима је живело 191.645 становника. Одвајањем општине Сурчин промењена је демографска, економска и социјална карта Земуна. Процена је да садашња општина Земун има 152.950 становника, од овог броја 10% је становништва је из сеоске средине.

У Земуну живи и 12.000 избеглих и прогнаних лица (према попису који је завршен у јануару 2005. године), а процена је да има и око 12.500 интерно расељених са Косова и Метохије. Број избеглих и прогнаних лица био је знатно већи 2002. године и износио је око 40.000 али је у протекле четири године овај број је смањен за готово две трећине (на 12.000) стицањем права на држављанство СЦГ. Међутим, ово није решило основне egzистенцијалне проблеме ове популације, што значи да и даље нису решени њихови стамбени проблеми, они су и даље незапослени, а старија лица још нису

решила своја права по основу пензијског и социјалног осигурања. Од укупног броја интерно расељених лица, око 75 % (9.000) чине Роми.

Када је у питању старосна структура општине Земун сваки пети становник Земуна је старији од 60 година. Међу избеглицима, прогнаницима и интерно расељеним лицима је преко 5.000 старијих преко 60 година, а многи од њих немају статус пензионера.

Регистровано је и 5.000 домицилних Рома. Како је ову популацију веома тешко евидентирати, због миграционог начина живота и непоседовања личних докумената, као и због прилива великог броја депортованих Рома из земаља Западне Европе, реална је процена да на територији општине Земун данас живи око 20.000 Рома. Наведени подаци указују да је Земун после Ниша општина са највећим бројем Рома у СЦГ.

ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА

Пре деведесетих година Земун је био носилац привредног развоја града Београда. На територији ове општине била су смештена значајна индустријска постројења. Фабрике: Галеника, Змај, Грмеч, Икарус, Навип, Планум, Електронска индустрија, Фабрика обуће, Текстилна индустрија Земун, ИНСА, ИМПА,

Телеоптик, радиле су некада пуним капацитетима. За протеклих 15 година већина ових предузећа је затворена а привреда Земунске општине базира се на раду малих предузећа и великог броја самосталних радњи.

Укупан број предузећа у Земуну износи 2.017, од којих су 1.951 мала, 48 средња, 18 велика и 4.829 регистрованих радњи. Нека од приватних предузећа која се успешно афирмишу су "АМК", "МУБ", "Кока-кола", "Галеника", и др.

У Земуну је 1990. године укупно било 65.734 запослених лица, а данас се број запослених смањено на 30.330 и поред повећања броја становника.

У евиденцији за 2003. годину у Националној служби за запошљавање налази се око 18.000 незапослених житеља Земуна. Иако је реч о званичном податку, сматра се да је број незапослених знатно већи.

Може се констатовати да развој мале привреде, односно покретање сопственог бизниса није креирано према плану развоја општине и града, већ се заснива на личним опредељењима појединаца којом делатношћу ће се бавити, односно још увек не постоји саветодавно тело у овој области.

Која је сврха СТРАТЕШКОГ ПЛАНА

Стратешки план је направљен како би се унапредио начин решавања проблема из области социјалне политике у општини Земун користећи нове принципе рада - партнерство свих актера који имају своју одговорну улогу у креирању социјалне политике: локалне самоуправе, удружења грађана, представника образовних, здравствених и институција социјалне заштите.

Овај документ треба да покаже да партнерски приступ у раду и сарадња различитих сектора доводе до бржег, квалитетнијег и јефтинијег система пружања услуга за најугроженије групе становништва. Коришћена су искуства до којих се дошло током рада Општинског координационог одбора за социјалну политику у протеклом периоду. Одбор је подржао различите партнерске иницијативе које су решавале проблеме следећих циљних група:

- **НЕЗАПОСЛЕНИ**
- **МАРГИНАЛИЗОВАНЕ ГРУПЕ**
избегла, прогнана и интерно расељена лица, Роми
- **СТАРА ЛИЦА**
- **ЛИЦА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА**
- **ДЕЦА И ОМЛАДИНА**
(социјална патологија)
- **НЕПОТПУНЕ ПОРОДИЦЕ**
(самохране родитељи)

Принципи израде стратешког плана

Израда Стратешког плана базирала се на следећим принципима:

- отворена „транспарентна“ консултација у припремању и доношењу плана;
- демократско одлучивање;
- дугорочна перспектива;
- ефикасност (исплативост/економичност);
- специфични мерљиви, реални и оствариви циљеви;
- мултидисциплинарни и међусекторски приступ;

Принципи у пружању услуга

Услуге планиране Стратешким планом базираће се на следећим принципима:

- активно учествовање грађана
- одрживост пружања услуга
- једнакост и фер односи у доступности и пружању услуга
- партнерство у пружању услуга

РЕСУРСИ

Важни ресурси општине Земун су:

- **УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ:**
  - ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД,
  - ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР,
  - ДОМ ЗА ОДРАСЛА ИНВАЛИДНА ЛИЦА, једини те врсте у СЦГ, као и
  - ДОМ ЗА АУТИСТИЧНУ ДЕЦУ.
- **ДОМ ЗДРАВЉА ЗЕМУН** са 40 амбуланти
- **НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ**
Одсек Филијале Београд за посредовање при запошљавању - Земун

● **НАУЧНИ ИНСТИТУТИ**, који представљају научно-наставну базу београдског универзитета и значајан ресурс у привредном развоју, не само локалне заједнице већ и Града и Републике:

- ИНСТИТУТ ЗА ФИЗИКУ,
- РУДАРСКИ ИНСТИТУТ,
- ИНСТИТУТ ЗА СТОЧАРСТВО,
- ИНСТИТУТ ЗА МЕХАНИЗАЦИЈУ ПОЉОПРИВРЕДЕ,
- ИНСТИТУТ ЗА ПРИМЕНУ НУКЛЕАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ,
- ИНСТИТУТ ЗА КУКУРУЗ, као и
- ВЕТЕРИНАРСКИ ЗАВОД, референтна установа у овој области на Балкану.

● **15 АКТИВНИХ УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА**: Дуга, Ведро, Савез незапослених Земун, Самохране мајке, Пријатељи деце Земун, Наш Свет, Хуманост, Ластавица, Клуб матичне културе Земун, Мост, Координата...

● **ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ** 1 факултет, 1 виша школа, 8 средњих школа, 16 основних школа, 3 специјалне школе.

● **ПРИВРЕДА** 2.017 предузећа, 4.829 самосталних радњи.

● **ОПШТИНСКИ КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ (ОКОСП)** - је посебан ресурс у општини Земун. Ово тело чини 12 чланова, представника свих релевантних сектора из области социјалне политике, који активно прате, идентификују и дају предлоге за решавање проблема из области социјалне политике.

● **ИСКУСТВА СТЕЧЕНА У ТОКУ РЕАЛИЗАЦИЈЕ 14 ПРОЈЕКТА**, који су реализовани на територији општине Земун у оквиру

Пројекта реформе социјалне политике у Србији, и који својим активностима презентују иновативне приступе у пружању социјалних услуга, и на тај начин представљају драгоцен ресурс.

Принципи измена и допуна стратешког плана

Приликом израде Стратешког плана за социјалну политику, као смера за будући развој општине Земун у овој области, чланови Општинског Координационог Одбора за Социјалну Политику општине Земун, консултовали су се и сарађивали са појединцима и организацијама из свих ресорних сектора на територији општине Земун и територији града Београда.

Да би смо били сигурни да Стратегија за развој социјалне политике, изражава ставове већине, овај документ је израђен ко "стратегија у развоју" или "радни нацрт". Ово ће омогућити локалном становништву, организацијама и институцијама да своје примедбе дају током целе године, и то на различите начине - учешћем на грађанским трибинама и фокус групама, закључцима из институција који су резултат промена на терену...

Сви наведени предлози биће разматрани на састанцима Општинског Координационог Одбора за Социјалну политику, општинског тела задуженог за израду стратешког плана, који ће своје предлоге достављати Скупштини Општине Земун, чијим ће усвајањем предлога бити финализована измена.

Приоритети

Стратегија општине Земун, поред јасне визије будућности општине Земун као и принципа на основу којих ће се предузимати акције у том циљу, садржи и усаглашене приоритете у раду за период иницијално до 2010. године. Приоритети су:

1. ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА СТАРИХ ЛИЦА;
2. ПРОМОЦИЈА ВОЛОНТЕРСКОГ РАДА;
3. ИНТЕГРАЦИЈА РОМСКЕ ДЕЦЕ У ОБРАЗОВНИ СИСТЕМ;
4. ПРОМОВИСАЊЕ ЗАПОШЉАВАЊА НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА СА ТЕРИТОРИЈЕ ОПШТИНЕ ЗЕМУН;
5. ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ УСЛОВА ЗА САМОСТАЛНО БАВЉЕЊЕ СОЦИЈАЛНОМ ПОЛИТИКОМ;
6. ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ПОСТОЈЕЋЕГ ИНСТИТУЦИОНАЛНОГ СИСТЕМА;

Уз сваки од наведених приоритета наведени су и циљеви, који су пропраћени детаљним акционим плановима који се налазе у прилогу овог документа

У општини Земун, према попису становништва из 2002. године, живи 191.645 становника. Од тог броја, старијих од 60 година живота је 39.142 суграђана (Статистички годишњак Београда), тј. сваки пети житељ Земун, док података о броју старих лица у општини Земун, након одвајања општине Сурчин нема. На последњем Републичком попису (2005.год.) регистровано је 12.000 прогнаних и избеглих лица, као и 6.741 интерно расељених лица са Косова. Не постоји податак о броју старих лица у овој популацији. Претпоставка је да међу избеглицима, прогнаницима и интерно расељеним лицима има преко 5.000 старијих преко 60 година и од којих многи немају статус пензионера. Такође, велики је број и оних који нису регулисали своја права из пензионог осигурања у Републици Хрватској и Федерацији Босне и Херцеговине. Избеглице са подручја Републике Српске примају пензије, које су знатно ниже од просечних пензија у Србији.

Циљеви:

1.1 Едукација о здравственим, психолошким и социјалним аспектима старења и старости

1.2 Развој мреже клубова старијих лица по месним заједницама општине Земун

1.3 Побољшање квалитета живота старијих непокретних лица

ПРИОРИТЕТ 01

Побољшање квалитета живота старијих лица

Проблеми се усложњавају како код старих који су у избеглиштву, тако и код оних из домаћине популације који или имају ниске пензије или их немају уопште а немају чланове породице који би им помогли, или ако их имају не живе са њима. Већина старих људи из ових циљних група су нарушеног здравља и у стању социјалне потребе. Истраживања показују да 19,3% старих у Републици Србији, уопште нема породицу, а 56,5% живи одвојено од својих породица. (Статистички годишњак Србије 2003. год.).

Иако је изванредан број старих којима је потребна институционална помоћ, укључен у систем социјалне заштите, велики је број старих људи који не испуњавају критеријуме по основу законске регулативе за остваривање одређених права из социјалне заштите. Они живе на ивици егзистенцијалног минимума и у потпуној су социјалној изолованости.

Постављени циљеви када је у питању овај приоритет су пре свега усмерени на јачање ванинституционалне подршке у збрињавању

старих лица, што је у складу са нацртом "Националног плана акција у обезбеђивању социјалне сигурности и хуманизацији животних услова у старости у Србији", документу који је у овом тренутку у процесу јавне расправе, а у којем је један од приоритета "обезбеђивање знатно бржег развоја капацитета за ванинституционалне видове друштвене помоћи и заштите у старости, како

би се омогућило да што већи број остарелих особа настави да живи у сопственом породичном домаћинству, и познатом окружењу";

Нацрт Националног плана акција јасно препоручује да се у свакој општини обезбеди

могућност да се користе услуге смештаја остарелих у друге (хранитељске) породице, помоћи и неге у кући, дневних центара и клубова, заштићеног становања ("теле-аларма" и "хране на точковима") социјалног рада и правне, медицинске и психолошке саветодавне услуге и др. Подстиче се јачање добросуседске помоћи и волонтерског рада, хуманитарног рада за старе и координација истог са Центром за социјални рад, патронажном и здравственом службом и другим институцијама.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да:

1.1 Становништво општине Земун буде боље информисано о здравственим, социјалним и психолошким аспектима старости. То је код млађе генерације довело до бољег разумевања и прихватања старијих људи. Становници Земуна који одлазе у пензију и улазе у период живота који означавамо као старост боље су припремљени за тај период живота а сами старији људи боље су прилагођени.

1.2 Општина Земун има формирану мрежу клубова за старе која ће бити ослонац за идентификацију и делом за задовољавање потреба старијих особа у градском и руралном подручју, која ће се даље унапређивати

1.3 Развијен је систем услуга помоћи у кући оним категоријама старих који су непокретни, теже покретни и изоловани, нису спремни или нису у материјалној могућности да иду у домове за старе а којима је потребна додатна помоћ да би наставили да живе у својим кућама. Овај систем услуга развио би се у партнерству локалних институција, јавног сектора и удружења грађана.

РЕСУРСИ

На територији општине Земун постоје значајни ресурси који се могу ангажовати у постизању задатих циљева:

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА, ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ЗЕМУН, ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР НА БЕЖАНИЈСКОЈ КОСИ, ПАТРОНАЖНА СЛУЖБА ПРИ ДОМОВИМА ЗДРАВЉА, ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ, ПОСТОЈЕЋА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА И ДРУГА ЛОКАЛНА УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА. СТОГА И ЈЕСТЕ ИДЕЈА ДА СЕ СИНЕРГИЈОМ ПОСТОЈЕЋИХ РЕСУРСА ОВЕ УСЛУГЕ ПРОШИРЕ И ТЕРИТОРИЈАЛНО И ПРЕМА ВРСТИ УСЛУГА.

Важан елемент за развој грађанског друштва и развој демократије јесте и активно учествовање у решавању проблема у непосредној локалној средини. Учешће у активностима помагања је битан облик развијања алтруизма посебно код младих. Волонтерски рад пружа могућност за грађанско, демократско и про-социјално понашање у једној средини јер доприноси развијању спремности за помагање, емпатију, бригу о другима, утиче на социјалну одговорност, способност сагледавања ствари из туђе перспективе, уважавање различитости и толеранције, као и развијање и самоуважавање како оних који се баве волонтерским радом, тако и оних који развијају социјална искуства и вештине.

Волонтерски рад може постати извор и средство смањења социјалних проблема и побољшања квалитета живота људи у групама, заједници и држави. Организован волонтерски рад је социјална творевина у којој људи добре воље, у слободно време и на основу слободног одлучивања, раде бесплатно за корист човека, групе или шире заједнице. Осим помоћи, он истовремено укључује и грађанску иницијативу, заступање и социјалну акцију. Суштина процеса који се одвија кроз волонтерски рад је "учење кроз деловање" посебно за младу генерацију.

Волонтерски рад може да нађе своју примену у свим областима социјалне политике, односно волонтери могу да пружају помоћ бројним групама и појединцима:

- **ДЕЦИ, посебно оној која имају потешкоће у учењу, понашању или емоционалне проблеме**
- **ЛИЦИМА СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА (лица са различитим облицима хендикеп)**
- **МАРГИНАЛИЗОВАНИМ ДРУШТВЕНИМ ГРУПАМА (Роми, избегла и интерно расељена лица)**
- **СТАРИМ ЛИЦИМА**
- **ДЕЦИ И ОДРАСЛИМА СА ПРОБЛЕМИМА ИЗ ОБЛАСТИ СОЦИЈАЛНЕ ПАТОЛОГИЈЕ (болести зависности, малолетничка деликвенција...)**

Волонтерски рад има веома широк позитиван ефекат како на даваоце услуга (волонтере) тако и на примаоце услуга (циљну групу) али и на целокупну заједницу (породицу, установе, локалну заједницу...).

ПРИОРИТЕТ 02

Промовисање волонтерског рада

Циљеви:

1. Оснивање општинског волонтерског центра. Центар би регрутовао и обучавао волонтере за рад са различитим циљним групама. Истовремено би вршио контакте и евиденцију о потребама институција за овом врстом помоћи.

2. Ширење постојеће мреже волонтера кроз рад са децом основношколског узраста која имају проблема у учењу, понашању или прилагођавању.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да буде:

- 1. Основан општински волонтерски центар**
- 2. Развијена волонтерска мрежа**
- 3. Развијена сарадња институција и волонтерског центра**
- 4. Промена законских регулатива: волонтерство као изборни предмет или секција у школама, пракса на факултетима, регулисање волонтерског стажа у смислу предности при запошљавању и др.**
- 5. Побољшање школског успеха и смањење броја деце са емотивним проблемима.**

РЕСУРСИ

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА, ОБРАЗОВНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ, ЗДРАВСТВЕНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ (ДИСПАНЗЕР ЗА МЕНТАЛНО ЗДРАВЉЕ И САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА ДОМ И ПОРОДИЦУ) КАО И УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА.

ПРИОРИТЕТ 03

Интеграција ромске деце у образовни систем

У Србији живи око 400.000 Рома. Сиромаштво и социјална искљученост су основне карактеристике ове групације. Стога сви програми за смањење сиромаштва и социјалне укључености треба да имају посебну осетљивост за наведену категорију. Тачни подаци о броју Ромске популације у општини Земун не постоје, као последица миграционог начина живота и непоседовања личних докумената.

На основу искуства у раду са Ромском популацијом извојене су следеће области као приоритетне:

1. Образовање
2. Здравствена заштита
3. Проблеми становања

ОБРАЗОВАЊЕ РОМСКЕ ДЕЦЕ и ромске популације у целини - Ромска деца не улазе спремна у редован школски систем из разлога што не похађају предшколске установе, не познају језик, врло често школе су удаљене од њиховог места боравка. Ромска деца у великом про-

центу започињу школовање са закашњењем од 2-3 и више година. Велики проценат деце напушта основну школу пре завршетка школовања из разлога што су мушка деца врло често принуђена да раде, а женска деца се рано удају. Од оних који заврше основну школу мали проценат наставља школовање. Подаци добијени од предшколске установе "Др Сима Милошевић" указују да од укупног броја деце која похађају ову установу (4.473 детета) само 70 је Ромске националности.

Неписменост међу ромском омладином, узраста од 15 до 19 година је око 15,9 %, док 56,7 % из исте старосне групе никад не успе да заврши основно образовање. Само 0,7 % целокупне ромске популације заврши гимназију или добије универзитетску диплому. Само 7 % ромске деце похађа предшколске васпитно образовне установе, а скоро 50 % није говорило српски језик пре уписа у основну школу. Наведени подаци се односе на републику Србију, док података ове врсте за општину Земун такође нема.

ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА код ромске популације - Посебан проблем када је у питању Ромска популација је и недостатак адекватне

здравствене заштите, и због тога је неопходна појачана медицинска помоћ специјализованих медицинских установа. Поред директне медицинске помоћи кроз здравствену заштиту би се и превентивно обучавали и родитељи и деца.

СТАНОВАЊЕ - Већина Рома живи у неусловним насељима (Војни пут, Бачки Иловник, Десна обала Дунава, Лаудонов шанац, Земун Поље), што представља један од примарних проблема који условљава и многе друге.

Циљеви:

1. Попис Ромске популације у општини Земун и прибављање личне документације.

Циљ је да кроз попис Ромске популације буде утврђен тачан број ове популације како би планиране активности за решавање проблема биле и адекватне, а уједно и да се утврди број лица без личних докумената, која због

Иловник, Десна обала Дунава, Лаудонов шанац, Земун Поље, обавиће се попис Ромске популације и установити број лица без личних докумената. Олакшано и убрзано вађење докумената обезбедиће представници институција у тиму за регистрацију.

2. Интеграција Ромске деце у предшколско васпитање и образовање.

Основни циљ је повећати број Ромске деце која ће у години пред полазак у школу бити обухваћена предшколским васпитањем и образовањем, како кроз редовне васпитне групе, тако и кроз формирање нових васпитних група у ромским насељима.

3. Интеграција Ромске деце у основно школско образовање и васпитање

Основни циљ је да се деца уписују у школу са 7 година старости, стекну навику редовног похађања наставе, не напуштају основну школу, а онда и схвате неопходност даљег школовања.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да:

1. Сви Роми који живе на територији општине Земун да буду пописани, прибављена лична документација, заживела канцеларија која води бригу о остваривању права ромске популације.

2. Да се на територији општине Земун у сваком од ромских насеља (Војни пут, Бачки Иловник, Десна обала Дунава, Лаудонов шанац, Земун Поље), отвори обданиште за децу предшколског узраста. Да се успостави сарадња са надлежном институцијом за предшколско васпитање у Земуну ("Др. Сима Милошевић").

3. Смањен број деце која се нису уписала у школу са 7 година за 50 %, смањен број деце која напуштају основну школу за 20 - 30 %, повећан број деце која настављају школовање после осмогодишње школе за 20 - 30 %.

РЕСУРСИ

Постојећи ресурси су локална самоуправа, Центри за социјални рад са бројем корисника социјалне помоћи, Национални Завод за запошљавање са бројем пријављених незапослених Рома, образовне установе подацима о деци која су напустила школу, предшколска установа "Др Сима Милошевић" као и јака подршка Министарства просвете одобравањем флексибилних програма и подршка Министарства просвете и Града у решавању школског простора. Посебан ресурс представља Ромска удружења грађана.

ПРИОРИТЕТ 04

Промовисање запошљавања незапослених лица са територије општине Земун

Као приоритетан глобални проблем, проблем незапослености утиче на појачавање свих других у друштву присутних социјалних проблема, захватио је све друштвене слојеве, популацију свих образовних и старосних структура. Као посебан проблем издваја се запошљавање младих који чекају дуже од две године на запослење, посебно високо-образовних лица, лица старијих од 45 година живота, као и лица са отежаним фактором запошљивости. На евиденцији незапослених лица у Националној служби за запошљавање у 2003. години евидентирано је око 18.000 лица. Као пратећи проблеми незапослености напред наведених лица могу се издвојити: застаривање знања због дугог чекања на запослење, ниска мотивисаност за запошљавање у другом запослењу, ниска мотивисаност за запошљавање у нижем степену стручне спреме, слаба територијална покретљивост незапослених лица, недовољне стимулативне мере запошљавања незапослених лица за послодавце, непостојећи програми и ингеренције локалне самоуправе.

Циљеви:

1. Формирање/унапређење и ажурирање база података из области запошљавања у општини (преузимање података од Националне службе за запошљавање и релевантних удружења грађана);
2. Базе података које се односе на незапослена лица, лица која су запослена а траже промену запослења. Базе података регистрованих послодаваца.
3. Формирање локалног савета за запошљавање
4. Повећање броја запослених, угрожених категорија:
  - младих високообразованих лица до 35 година
  - незапослених преко 45-50 година
  - ментално здравих, професионално оспособљених инвалидних лица
5. Успостављање чврстог међусекторског партнерства, социјалног партнерства, у пуној координацији локалне самоуправе.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да буде:

1. Формирана база података које је заживела као средство комуникације послодаваца и незапослених на локалном нивоу
2. Формирано тело, локални савет запошљавања, које је изградило ауторитет и поверење свих релевантних заинтересованих страна
3. Успостављена чврста међусекторска сарадња кроз социјална партнерства у пуној координацији локалне самоуправе
4. Смањен проценат незапослености наведених приоритетних група за 5-10% у односу на годину усвајања плана, (имајући у виду начин статистичког обрађивања података тј. прилив и одлив незапослених лица)

5. Повећан број незапослених лица укључених у процесе иновирања знања и стручног усавршавања, повећан број ангажованих волонтера-приправника, волонтера, што би омогућило лакше добијање запослења.

РЕСУРСИ

КАО ПОСТОЈЕЋИ РЕСУРСИ МОГУ СЕ СМАТРАТИ: БАЗА ПОДАТАКА НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА И ПОСЛОДАВАЦА НСЗ, УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ; ПАРТНЕРСТВО КОЈЕ ЈЕ РАЗВИЈЕНО КРОЗ ЛОКАЛНИ КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, КОЈЕ СЕ ЈОШ УВЕК МОЖЕ СМАТРАТИ ПАРТНЕРСТВОМ ЗАСНОВАНИМ НА ПЕРСОНАЛНИМ МОМЕНТИМА, ШИРОКО ПОСТАВЉЕН ПРОГРАМ АКТИВНИХ МЕРА ЗАПОШЉАВАЊА; ЈАКА КАДРОВСКА СТРУКТУРА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА КАО И ПОДРШКА ГРАДА.

ПРИОРИТЕТ 05

Стварање услова за самостално бављење социјалном политиком у општини Земун

Као што је и наведено у одељку о Кључним подацима општине Земун, правни сататус општине Земун је регулисан Статутом града Београда и Статутом општине Земун. Овим документима надлежности општине Земун, као градске општине, су веома ограничене и односе се само на део комуналних делатности, док буџет обухвата само материјалне трошкове општинске администрације. Овако формиран, рестриктиван, буџет општине Земун, није у могућности да финансира програме из области социјалне политике који су започети у

оквиру Пројекта Ресформа социјалне политике у Србији, као ни друге активности из ове области.

Наведена ситуација је условила да се као приоритет издвоји потреба за самосталним бављењем социјалном политиком, односно да се развију све активности како би се створила додатна финансијска средства.

Циљеви:

1. Оснивање општинског Фонда за социјалну политику

2. Покретање иницијативе за промену законске регулативе за стварање услова да се општина самостално бави социјалном поли-
ТИКОМ

Оснивање општинског фонда би омогућило стварање услова за коришћење и других извора финансирања осим општинског буџета. Отварањем посебног општинског рачуна, ослобођеног свих облика опорезивања, обезбедити би се технички услови за прикупљање додатних финансијских средстава из следећих извора:

1. Хуманитарне акције - Ту се првенствено мисли на организовање различитих културно-хуманитарних манифестација чији би приходи били намењени решавању социјалних проблема у општини Земун. (Хуманитарне приредбе, забаве, концерти, аукције слика, спортске приредбе).
2. Државни (републички и градски) фондови - Ресорне институције на републичком и градском нивоу преко тендера или издавањем посебних партија за одређене програме такође могу да буду додатан извор финансирања.
3. Донатори - Конкурисањем код домаћих и страних донатора за одређене програме, такође може да буде извор за додатна средства

ОКОСП: У ПРАКСИ ДОКАЗАНА МОЋНОСТ КРЕАТИВНОГ И САМОСТАЛНОГ РАДА У ЛОКАЛНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ

4. Средства из привреде - Адекватним мотивисањем домаћих успешних привредника могу се обезбедити додатна финансијска средства.

Посебну врсту активности представљају иницијативе које би се покренуле у циљу обезбеђивања законске регулативе, како би надлежности над ресорним институцијама које се баве социјалном политиком пренеле на ниво општине.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да буде:

1. Формиран општински фонд за социјалну политику из кога ће се финансирати актуелни социјални програми.
2. Све активности за прибављање додатних финансијских средстава су развијене у јасне механизме који се остварују кроз партнерство свих актера на локалу.
3. Децентрализован механизам управљања социјалном политиком

РЕСУРСИ

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА, ОКОСП,
УСПЕШНИ ПРИВРЕДНИ СУБЈЕКТИ

ПРИОРИТЕТ 06

Побољшање квалитета рада постојећег институционалног система

На основу искуства стечених у току рада Општинског координационог одбора за социјалну политику општине Земун, 14 пројекта који су у току реализације на територији општине Земун а који су започети у оквиру Пројекта - Ресорна социјалне политике у Србији као и у току израде Стратешког плана, закључено је су многе потешкоће засноване на недостатку јасно дефинисаних надлежности и одговорности како институција тако и појединаца у оквиру институција. Наведена ситуација је извојила неопходност увођења система квалитета (ЈС ИСО) у институције како би се услуге које се пружају биле ефикасније и економичније.

Како је већ наведен правни статус Општине, локална самоуправа има ингеренција за увођење система квалитета само када је у питању општинска структура, што је и наведено у једном од циљева.

Иако су остале институције у надлежности Града Београда, промоција оваквог система рада и контроле процеса одељењима институција које су на територији општине Земун, са циљем да руководеће структуре препознају свој интерес за увођењем оваквог система квалитета, је један од приоритета у будућем раду.

Циљеви:

1. Увођење Система управљања квалитетом према ЈУС ИСО стандардима у одељења локалне самоуправе

2. Анимирање установа за увођење Система управљања квалитетом према ЈУС ИСО стандардима

Остваривањем наведених циљева, у институцијама ће се створити услови за увођење ИСО стандарда, односно услови за јасно дефинисан и прописан начин рада, који ће као резултат дати услуге бољег квалитета.

Након пет година рада на остварењу задатих циљева очекујемо да буде:

1. Уведен Система управљања квалитетом према ЈУС ИСО стандардима у одељења локалне самоуправе.
2. Препознате потребе од стране руководећег кадра институција које се баве социјалном политиком на локалу за увођењем Система управљања квалитетом према ЈУС ИСО стандардима у одељења локалне самоуправе, кроз постављање интерних регулатива по ИСО стандардима.

РЕСУРСИ

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА, ОКОСП И
РЕСОРНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ КОЈЕ СЕ БАВЕ
СОЦИЈАЛНОМ ПОЛИТИКОМ.

ИЗ СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА

Подршка градовима и општинама у креирању сопствене улоге у новој социјалној политици

Шеста седница Одбора СКГО за социјалну политику која је одржана 14. априла је протекла у договору о представљању будућих заједничких активности Црвеног крста Србије и Одбора за социјалну политику Сталне конференције, и најаве коначног представљања Нацрта стратегије локалног одрживог развоја

Подстицање грађана на добровољно давање крви

Координатор за социјалну политику Сталне конференције градова и општина (СКГО) Катарина Арамбашић је тим поводом најавила - Следећа заједничка акција Црвеног крста Србије и Одбора за социјалну политику СКГО биће подстицање грађана на добровољно давање крви, јер се на државном нивоу, сваке године дефинише потребан број јединица крви које треба да се прикупе, и оне износе 4 одсто у односу на број становника у свакој општини. Како је у прошлој години остварено је укупно 232.174 прикупљених јединица крви што је 3,1 одсто од жељених 4 одсто давања на 100 становника, СКГО је одлучила да размотри могућност подршке овом програму и то на различите начине", каже Арамбашић.

Један од предложених начина подршке и помоћи акције добровољног давања крви је у личном примеру јавних личности у градовима и општинама. Тиме што ће дати крв у својим срединама, јавне личности могу бити пропраћене медијски без надокнаде, а то ће анимирати и друге грађане из те средине да дају крв.

„Потребно је и утицати на омладину, на средњошколце који у својим срединама треба да прихвате организацију акција давања крви у сарадњи са Црвеним крстом, а школама предложити да понуде своје изложбене просторе за најбоље радове ликовног и литерарног конкурса 'Крв живот значи'", наводи Арамбашић.

„Препоручено је организовање свечаног уручења признања за добровољно давање крви за Дан добровољних давалаца крви, 11. мај и организација пријема добровољних давалаца крви овим поводом у Скупштинама градова и општина", прецизирала је Арамбашић.

Она каже да је предложена и идеја о могућности да Црвени крст, уколико има народну кухињу, буде тај који ће спремати „оброк захвалности“ за добровољне даваоце што би била двострука подршка програмима Црвеног крста и да треба радити на инсистирању код локалних здравствених центара да се поштује Уредба о учешћу осигураника у трошковима здравствене заштите „да се добровољним даваоцима крви не наплаћују прегледи и лекови који су утврђени Уредбом“.

Црвени крст од општег националног интереса

Према принципима Светске здравствене организације и Црвеног крста давање крви базира се на добровољности, бесплатности и анонимности. Црвени крст Србије се од 1954. године, од како су основани заводи за трансфузију крви, бави мотивацијом добровољних давалаца крви, организацијом семинара за обуку волонтера – мотиватора акција и организацијом акција добровољног давања крви. Ова област је и уређена Законом о јавним овлашћењима у којем се Црвеном крсту опредељује ова област која се дефинише као општи национални интерес. Црвени крст Србије има огранке и општинске организације који сачињавају мрежу од укупно 182 организације Црвеног крста, а закон је обавеза свих огранака.

Према поменутом закону, средства за финансирање мотивације и регрутовање нових давалаца крви требало би да доспевају из два извора: Министарства здравља Србије и Републичког завода за здравствено осигурање Србије. Министарство здравља почело је са финансирањем ове области тек од 2002. године, док 12 година пре 2002. године нису примана никаква средства за ову активност коју је Црвени крст ипак релативно успешно реализовао напором волонтера и запослених. Од Републичког завода за здравствено осигурање до сада нису остварена никаква средства. У периоду од 2002. године до 2004. године, када је Министарство здравља почело да опредељује средства, постигнути су значајни резултати, знатно је подигнут квалитет рада организација на мотивацији добровољних давалаца крви. Међутим, средства опредељена за ову годину нису довољна имајући у виду постојеће потребе.

Нацрт стратегије локалног одрживог развоја

припремљен је у оквиру Програма заштите животне средине и одрживог развоја (2004 – 2006) који СКГО реализује у сарадњи са Асоцијацијом локалних и регионалних власти Норвешке.

Нацрт стратегије је припремила Интерресорна група, састављена од представника одбора СКГО, локалних самоуправа, Министарства науке и животне средине, Националног савета за одрживи развој, тима за израду Стратегије за смањење сиромаштва и цивилног сектора, а да би документ требало да помогне општинама и градовима у Србији да на основу прикупљених података о стању у својим срединама препознају активности које је могуће реализовати на локалном нивоу и израде план развоја који одговара стварним могућностима (ресурсима и капацитетима) локалних заједница.

Одбор за социјалну политику СКГ

Одбор за социјалну политику формиран је одлуком Председништва Сталне конференције градова и општина (СКГО) од 3. јула 2002. године и бави се питањима социјалне политике на републичком и локалном нивоу, пружањем подршке градовима и општинама у креирању сопствене улоге у покретању нове и ефикасне социјалне политике, помаже у дефинирању фискалне политике у области социјалне политике на градском и општинском нивоу, а у делокруг његовог рада спадају и питања из сфере здравства, просвете и рада и запошљавања. У раду Одбора учествује 18 представника локалних самоуправа у Србији, а његово функционисање финансијски и стручно је подржано од стране Одељења за међународни развој Владе Велике Британије (ДФИД) у оквиру Пројекта реформе социјалне политике. У оквиру Одбора за социјалну политику формиране су крајем 2004. године и четири секторске подгрупе које се баве посебним областима социјалне политике: образовање, социјална заштита, здравство и запошљавање.

Одвајање средстава у буџету за помоћ Црвеном крсту у активностима на мотивацији добровољних давалаца крви које би се унапред заједнички договарале, такође су један од предлога као и обезбеђивање адекватног простора за одржавање акција давања крви али и повременог окупљања давалаца ради договора и дружења.

Једна је од идеја и да се запосленима у општинама омогуће семинари из области добровољног давања крви који би им Црвени крст обезбедио.

У плану је и стимулисање штампања промотивног материјала на тему добровољног давања крви у сарадњи са Црвеним крстом, и локалним донацијама, као и обезбеђивање наградних путовања вишеструким добровољним даваоцима крви.

„Главна идеја је да општине и градови треба да сарађују са локалном организацијом Црвеног крста у погледу свих програма, а посебно да 'ослушкују потребе у погледу добровољног давања крви', каже Арамбашић. *Н. АНТИЋ*

КАКО ТО ДРУГИ РАДЕ: Федерација Босна и Херцеговина

Исповијест наркомана

Д а грађани у региону бивше СФРЈ имају десте проблеме са којима се сусрећу у свакодневном животу и да једни од других могу користити искуства говори и пример превентивног рада са омладином и борбе против наркоманије кроз рад средњошколских позоришних дружина.

Као што су у Земуну, у оквиру Пројекта реформе социјалне политике НВО „Наш свет” и „Самохране мајке” припремљене и изведене позоришне представе на ову тему, тако и у Сарајеву од 2001. године сваке године средњошколски припреме представу која се приказује за ученике средњих школа. Овогодишња представа „Исповијест наркомана” је доживела и изузетно признање – на Трећем фестивалу средњошколског драмског стваралаштва одржаном крајем априла у Коњицу, у конкуренцији 16 представа из Мостара, Коњица, Илиџе, Јабланице, Мркоњић Града, Бугојна, Горњег Вакуфа, Грачанице, Тешња, Горажда, Бреже и Травника, сарајевска представа је проглашена за најбољу.

Ова представа је била једина која се бавила темом наркоманије у конкуренцији драматизација Виткијевића, Б. Брехта, Шекспира, затим Иве Андрића, Б. Нушића, И. Самоковлије, И. Брешана, М. Дыздара.

Група од 15 талентованих средњошколаца окупљена је у Поетском театру младих, при Центру за културу општине Стари град. Сваке године група се обнавља а већ четири године њом руководи истакнута глумица Јасна Диклић, првакиња Камерног театра 55. У сарадњи са младом глумицом, балерином и кореографом Јеленом Кујунџић, оне су по сценарију др Боре Ђукановића, психијатра који је деценијама радио са наркоманима, аутора бројних студија из ове области, и професора на Академији сценских умјетности, направиле театарски атрактивну, убедљиву и потресну представу. По препоруци директора Просветно педагошког завода кантона Сарајево, после премијере у јуну 2004. године, ова представа је током протекле школске године доживела бројна извођења за више хиљада ученика сарајевских средњих школа, и ученика VII и VIII разреда основних школа.

Реализација овог програма је веома добар пример сарадње јавне институције - једног општинског културног центра који је уступио салу за представе и комплетну технику, државних органа који су представу финансирани из буџетске ставке за рад са омладином, просветних органа и школа, и наравно, људи, појединаца, истакнутих стручњака који су своја знања и искуства у волонтерском ангажману ставили у службу борбе против наркоманије. Око овог пројекта окупљени су и спонзори, па је тако заокружен читав један систем рада који може послужити као модел за примену и у другим срединама.

Једна од последица и продужено дејство трагичног рата с почетка деведесетих јесте криминализација друштва, а посебно трговина

наркотицима и раширеност болести зависности. Препознавање овог зла, како узрока тако и последица, јесте један од могућих начина повезивања - у борби против заједничког и правог непријатеља.

Д.С.

САРАЈЕВСКИ СРЕДЊОШКОЛЦИ СА ЈАСНОМ ДИКЛИЋ

Неискоришћен потенцијал

Последњих неколико година у Земуну је исказан изузетан потенцијал међу средњошколцима за овај вид изражавања. Рад драмских секција, пригодне представе за Дан школе биле су веома успешне а поменимо само неке - у Земунској гимназији, Аутосаобраћајној школи, ПБШ „Димитрије Давидовић”, Захваљујући пројекту Ресформе социјалне политике и раду НВО укључено је чак десет основних школа. Потенцијал у ученицима и људима од позоришног знања је исказан. Ипак, на општинском нивоу недостају услови, континуитет, друштвена подршка и јавна афирмација овог обилка рада са младима.

ПИСМА

11080 Земун Главна 10; e-mail: volonter@beotel.yu

Позив волонтерима

Драги пријатељи, поштовани сарадници!

Част нам је и задовољство да Вас упознамо са **Иницијативом за законско регулисање статуса волонтера у Србији – ИЗВоР**, и активностима које су предузете за реализацију иницијативе.

5. децембра 2004., поводом Међународног дана волонтера, у оквиру Фестивала невладиних организација Југоисточне Европе, у Новом Саду је одржан први радни састанак о правном статусу волонтера у Србији. Учесници су били представници окупљених невладиних организација из региона Југоисточне Европе, који су представили степен правне регулативе овог питања у својим државама – Македонији, Хрватској, Босни и Херцеговини и Србији.

Због непостојања правних одредаба о волонтерском раду у законодавству Србије, покренута је **Иницијативу за правно регулисање статуса волонтера у Србији – ИЗВоР**, и од присутних учесника формирана радна група иницијативе. Радна група укључује више невладиних организација: Покрет горана Војводине-ВВВ, Екуменску хуманитарну организацију, БалканиДЕА Нови Сад, Новосадски хуманитарни центар и Омладинску Иницијативу Инђије, чији су представници Срђан Николић, Бојана Перић, Ивана Копривица, Татјана Лазор, Снежана Бачлија, Ненад Опачић, Петар Јањић и Меланија Колошњаи-Ненин. Организације су потписале Споразум о сарадњи, а све досадашње активности радне групе су базиране на волонтерском раду чланова и ресурсима организација. План активности радне групе, подразумева **контакте и укључење** других релевантних НВО у реализацију и **промоцију Иницијативе, радионице, фокус групе, радне састанке, конференцију, лобирање и заговарање, припрему документа - предлога нацрта закона, публиковање резултата** истраживања и друго, за шта је неопходно укључити актере различитих профила, што радну групу, а тиме и Иницијативу чини изразито отвореном за сарадњу и подршку.

Осим обезбеђивања минимума права која проистичу из волонтерског рада, Иницијатива за регулисање правног статуса волонтера ће значајно допринети и **промовисању идеје волонтеризма и волонтерског рада**, односно, подстицању грађана да се ангажују у решавању проблема своје заједнице. На тај начин заправо ће бити промовисан **грађански активизам**, који је основа унапређења и развоја цивилног друштва. Искуства других земаља недвосмислено указују да такви програми доприносе толеранцији, напретку и побољшању квалитета живота у заједници. Истовремено, правно регулисан статус волонтера, њихова прецизно дефинисана права и обавезе утицаће и на **повећање броја стабилних** волонтерских програма, чиме ће отворити и нове могућности, како за волонтирање, тако и за запошљавање.

У нади смо успели да вам представимо Иницијативу за законско решавање статуса волонтера у Србији, позивамо вас да и ваша организација да подршку Иницијативи – **ИЗВоР**, чиме ћемо предузети заједнички наступ у решавању статуса волонтера у Србији.

У име свих организација и чланова радне групе, срдечно, пријатељски и с поштовањем вас поздрављамо

Радна група иницијативе **ИЗВоР**
Меланија Колошњаи-Ненин,
координатор групе

Контакт: Тел: 064/3126191;
E-mail: inicijativaizvor@gmail.com

ВОЛОНТЕР

БРОЈ 5/ АПРИЛ 2005.

БИЛТЕН КООРДИНАЦИОНОГ ОДБОРА ЗА РЕФОРМУ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ
ОПШТИНЕ ЗЕМУН

www.projekatrsp.org

Издаје Канцеларија пројекта Земун, Косовска 9/III; Тел: 316-0674
е-маил: pro.z@yubc.net

За издавача Татјана Боројевић; Уредник издања Драган Стојковић
Графичка продукција Мост Арт Земун, Главна 10 Тел: 2193-348 е-маил: volonter@beotel.yu

Расписан Други конкурс Фонда за социјалне иновације

Програм Уједињених нација за развој, у партнерству са Министарством рада, запошљавања и социјалне политике Републике Србије, уз финансијску подршку Европске уније преко Европске агенције за реконструкцију (ЕАР), упутио је позив за подношење предлога пројеката из области социјалне заштите.

На конкурс се могу пријавити правна лица регистрована у Србији, у конзорцијуму који садржи најмање једну НВО и једну институцију из система социјалне заштите.

За финансирање пројеката на основу овог конкурса обезбеђено је 900,000 евра донацијом Европске уније, преко Европске агенције за реконструкцију. Влада Републике Србије обезбедила је додатних 32,000,000 динара из свог буџета.

Фонд за социјалне иновације подржаће на овом конкурс локалне пројекте којима се развијају или реализују нове и иновативне услуге у области социјалне заштите, у партнерству између јавног и НВО сектора.

Сва релевантна конкурсна документација, као и комплетан текст Позива за подношење предлога пројеката, могу се преузети са интернет адреса Фонда за социјалне иновације

**РОК ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРИЈАВА
03. ЈУН 2005. ГОДИНЕ ДО 17:00 Ч**

ЗАПЕЧАЋЕНЕ ПРИЈАВЕ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

**ФОНД ЗА СОЦИЈАЛНЕ ИНОВАЦИЈЕ,
ТЕРАЗИЈЕ 41/II, 11000 БЕОГРАД,
са назнаком:**

„НЕ ОТВАРАТИ ПРЕ ЗАВРШЕТКА КОНКУРСА“.

(www.sif.minrzs.sr.gov.yu), Програма Уједињених нација за развој (www.undp.org.yu) и Министарства рада, запошљавања и социјалне политике (www.minrzs.sr.gov.yu).

ФОНД ЗА СОЦИЈАЛНЕ ИНОВАЦИЈЕ основан је 2002. године као један од механизма за реформи систему социјалне заштите. Фонд је транзициони механизам чији је циљ да локалне иницијативе постави у средиште реформе система социјалне заштите. Тај циљ ће постићи тако што ће:

- 1) финансирати локалне пројекте који подржавају реформе осмишљене и усвојене на централном нивоу, и
- 2) управљати знањем и локална искуства и праксе уносити у нове законске мере и реформе.

У пракси, Фонд додељује финансијска средства и изграђује капацитете реформски оријентисаних социјалних услуга осмишљених на локалном нивоу. Фонд промовише партнерство између владиног и невладиног сектора и концепт више пружалаца услуга. Кроз функционисање Фонда, локалне иницијативе се стављају у средиште реформе и тиме се успешно промовише развој заједница и локални активизам.

ПРОЈЕКТИ ИЗАБРАНИ 2003.

Прве пројекте, Фонд је почео да финансира током 2003. Тренутно, тим Фонда прати реализацију 87 пројеката у више од 80 општина широм Србије. Укупан буџет свих 87 пројеката износи преко 124 милиона динара. Средства за финансирање локалних пројеката обезбеђена су из донације Владе Краљевине Норвешке и буџета Републике Србије, а значајан допринос раду Фонда дали су и Европска агенција за реконструкцију (ЕАР), Развојни програми Уједињених нација (УНДП) и УНОПС.

На први јавни конкурс Фонда за социјалне иновације пристигло је 399 предлога пројеката. Комисија за процену предлога пројеката изабрала је 88 пројеката који се финансирају из средстава Фонда.

ПОРОДИЦА И НАСИЉЕ - ЦСР Сомбор
ЗА ХУМАНИЈЕ ЖИВЉЕЊЕ СТАРИХ И ИНВАЛИДНИХ ЛИЦА - Центар за социјални рад Чачак
ПОДРШКА САМОХРАНИМ РОДИТЕЉИМА И ЊИХОВОЈ ДЕЦИ - Центар за социјални рад Чачак
ПРЕВЕНЦИЈА И ЗАШТИТА ДЕЦЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА - Центар за социјални рад Пријепоље
АКО СИ ЗЛОСТАВЉАН, НИСИ САМ, ПОМОЋИ ЂЕМО ТИ - Центар за социјални рад Прибој
СОЦИЈАЛНА ИНТЕГРАЦИЈА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ СА ПОРЕМЕЋАЈИМА У ДРУШТВЕНОМ ПОНАШАЊУ - Центар за социјални рад Стара Пазова
СТАРИМА С ЉУБАВЉУ - Центар за социјални рад Стара Пазова
НЕ ОДУСТАЈ - Центар за социјални рад Панчево
ДНЕВНИ ЦЕНТАР СА ОТВОРЕНОМ МРЕЖОМ ЗАШТИТЕ - Caritas Нови Сад
ПЕНЗИОНЕРИ, СТАРИ И НЕМОЋНИ ПОД ИСТИМ КРОВОМ - Центар за социјални рад Вршац
ХРАНА НА ТОЧКОВИМА - Геронтолошки центар Сомбор
РАНО ДЕТИЊСТВО И РОДИТЕЉСТВО НВО - Самохране мајке Земун
ТРАНСФОРМАЦИЈА - Завод за збрињавање одраслих "Мале Пчелице", Крагујевац
АУТОНОМНИ ЖЕНСКИ ЦЕНТАР - Од добрих намера до добре праксе
КЛУБ ЗА СТАРЕ - Центар за социјални рад Врњачка Бања
ТРЕЋЕ ДОБА - ЗАЈЕДНО СА НАМА - Центар за социјални рад Краљево
ОСНИВАЊЕ БИБЛИОТЕКЕ ИГРАЧАКА НЕВЕН НВО "Деча у срцу", Аранђеловац
ЗДРАВА ПОРОДИЦА - ЗДРАВО ДРУШТВО - Центар за социјални рад Ивањица
КУЋА НА ПОЛА ПУТА - Дом за децу "Вера Радивојевић" Бела Црква
ДОМ ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ "КОЛЕВКА" - Први корак ка деинституционализацији Дома
МУЛТИРЕСОРСКО САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА МЛАДЕ СА РИЗИКО ПОНАШАЊЕМ - ЦСР Богатић
ПОРОДИЧНИ ПАКЕТ - Црвени крст Рековац

КВАЛИТЕТНИЈИ - ДОСТОЈАНСТВЕНИЈИ ЖИВОТ ЗА КОРИСНИКЕ ДОМА ЗА СМЕШТАЈ ОДРАСЛИХ ИНВАЛИДНИХ ЛИЦА - Установа за смештај одраслих инвалидних лица
ДНЕВНИ БОРАВАК - Дом за ЛОМР "Срце у јабуци"
ПОРОДИЦА НА ОДРЕЂЕНО - Центар за социјални рад Бачка Паланка
ЗА БЕЗБРИЖНУ СТАРОСТ - ПОМОЋ У КУЋИ Геронтолошки центар Крушевац
ТИНЕЈџЕР - Центар за социјални рад Крушевац
РАЗВОЈНО САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА ХРАНИТЕЉСКЕ ПОРОДИЦЕ - Центар за социјални рад Крушевац
ПОМОЋ СТАРИМА И МЛАДИМА ИСТОВРЕМЕНО - Црвени крст Бач
ПОРОДИЧНИ ТРЕЗОР - НВО Добро Дрво
ОМЛАДИНСКИ КУТАК "ЈУНИОР" - Центар за социјални рад Зајечар
ЦЕНТАР ЗА САМОСТАЛНИ ЖИВОТ ИНВАЛИДА СРБИЈЕ - ЗНАЊЕМ ПРОТИВ ПРЕДРАСУДА Друштво за помоћ МНРЛ и другим хендикепираним лицима општине Топола
ПРИХВАТИЛИШТЕ ЗА ЖЕНЕ И ДЕЦУ ЖРТВЕ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ - Центар за социјални рад Лесковац
ПРОГРАМ ИНТЕНЗИВНОГ ТРЕТМАНА - Завод за васпитање деце и омладине Београд
ИНТЕРВЕНЦИЈЕ ЗА ЗАУСТАВЉАЊЕ НАСИЉА У ПОРОДИЦИ - Градски центар за социјални рад Београд, Одељење Саветовалиште за брак и породицу
ПЛЕМЕНИТО ОДРАСТАЊЕ - НВО "Група 484" Београд
ОБУКА ПРОФЕСИОНАЛЦА ЗА ПРЕВЕНЦИЈУ У ЗАШТИТУ ДЕЦЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА - Центар за социјални рад "Свети Сава" Ниш
УТОЧИШТЕ - СОС ТЕЛЕФОН И САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА ЖРТВЕ НАСИЉА - Удружење грађана Светионик
САВЕТОВАЛИШТЕ ЦЕНТАР ЗА ЗДРАВУ ПОРОДИЦУ - Центар за социјални рад Темерин
НА ТО СВЕ ЈА КАЖЕМ НЕ - Центар за социјални рад Инђија
ПРОГРАМ БРИГЕ О СТАРИМА - ООЦК Сремска Митровица
НАЂИМО РАДОСТ ТРЕЋЕГ ДОБА КРОЗ РАЗГОВОР И ДРУЖЕЊЕ - Геронтолошки центар Јагодина
РОМСКИ ДЕЦИЈА ЦЕНТАР - Новосадски хуманитарни центар
ОТВОРЕНА ВРАТА - Новосадски хуманитарни центар
ПСИХОСОЦИЈАЛНИ ПРОГРАМ ЗА АДОЛЕСЦЕНТЕ НА ПОРОДИЧНОМ СМЕШТАЈУ - НВО "Фамилиа"
ПОМОЋ ДО САМОПОМОЋИ - НВО Друштво за унапређење ромских насеља - ДУРН Београд
ПРОГРАМ ДНЕВНОГ БОРАВКА ЗА ЗАШТИТУ ЗЛОСТАВЉАЊЕ И ЗАНЕМАРИВЕНЕ ДЕЦЕ - Центар за заштиту одојчади, деце и омладине
КОМПАС - ПРОГРАМИ ОСАМОСТАЉИВАЊА - Центар за заштиту одојчади, деце и омладине
Општински одбор Црвеног Крста Бајина Башта - МЛАДОСТ ЈЕ САМО ЈЕДНА НВО "Чији сам ја комадић" - Ниш
МАЛА ШКОЛА ПОРОДИЧНОГ ЖИВОТА - Дневни центар за децу и младе "Здравотека" - ЦСР Сјеница

ОСНИВАЊЕ И ОПРЕМАЊЕ ТЕКСТИЛНЕ РАДИОНИЦЕ У ДОМУ ЗА СТАРЕ И ПЕНЗИОНЕРЕ У ВРБАСУ - ЦСР Врбас
ИГРАОНИЦА "РОМСКО СРЦЕ" - Хуманитарно удружење Ромско срце
РАЗЛИЧАК - Центар за социјални рад Житиште и Нова Црња
ДЕЦА СУ ЦЕНТАР СВЕТА - НВО "Инспирација" Валево
УНАПРЕЂЕЊЕ И ЗАШТИТА ДЕЦЕ И СТАРИХ ЛИЦА У БРДСКО - ПЛАНИНСКОМ ДЕЛУ ЛЕБАНА - ЦСР Лебане, ЦСР Бујановац - Саветовалиште за брак и породицу
УНАПРЕЂЕЊЕ ЗАШТИТЕ ДЕЦЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА У ОПШТИНИ ВРБАС - ЦСР Врбас
МИНИ ДОМ - МОЈА ВЕЛИКА ПОРОДИЦА - Дом за лица ментално ометена у развоју - Тутин
СИГУРНА КУЋА ЗА ЖЕНЕ И ДЕЦУ ЖРТВЕ НАСИЉА - Центар за социјални рад Зајечар
ПСИХОСОЦИЈАЛНА РЕХАБИЛИТАЦИЈА И РЕИНТЕГРАЦИЈА КОРИСНИКА СА ПСИХИЈАТРИЈСКИМ БОЛЕЊИМА - Геронтолошки центар са одељењем за душевно оболела лица Нови Бечеј
УКЉУЧИ И ЊИХ - Општинска организација Црвеног Крста Краљево
БУЊТОВНИЦИ С РАЗЛОГОМ - Центар за социјални рад Краљево
ПРАВО НА РАЗЛИЧИТОСТ - Дом за децу и омладину "Станко Пауновић" Неготин
УТОЧИШТЕ - Центар за социјални рад Кула
ЖИВИМ! Стратегија за изнаглажење ванинституционалних начина помоћи - СО Прокуле
МЛАДИ И БУДУЋНОСТ - Отворени клуб - Црвени Крст Димитровград
ЈА МИСЛИМ НА СУТРА - Центар за социјални рад Ковин
ПРИХВАТНА СТАНИЦА ЗА ДЕЦУ И ОМЛАДИНУ - Дом за децу и омладину "Оливера-Верица Ђорђевић"
ДОМ И ПОРОДИЦА - НВО "Деча света" Београд
Превенција и заштита деце од занемаривања и злостављања "ШПИТ"
ПОМОЋ У КУЋИ - Дом за старе и пензионере - Смедерево
ИНДЕКСОВЦИ - Студентски информативно-издавачки центар Нови Сад
ЦСР "Свети Сава", Ниш - Ромски центар града Ниша
ИНТЕГРАЦИЈА МЛАДИХ СА РИЗИКО ПОНАШАЊЕМ У ДОКАДНУ ЗАЈЕДНИЦУ - ЦСР Шабац
ЗА ХУМАНИЈУ СТАРОСТ - ЦСР Бор
САВЕТОВАЛИШТЕ ЗА ПОРОДИЦЕ У КРИЗИ И ДЕЦУ СА ПРОБЛЕМИМА У СОЦИЈАЛНОМ ПОНАШАЊУ - Центар за социјални рад Врање
КЛУБ ЗА СТАРА И ИНВАЛИДНА ЛИЦА - ГЦ Кикинда
ЗА БОЉИ ЖИВОТ - НВО АБЦ Центар Врање
ЗА БОЉЕ СУТРА - Ресурс центар Неготин
Градска организација Црвеног крста - Крагујевац
ТРАНСФОРМАЦИЈА СОЦИЈАЛНОГ РАДА И ЗАШТИТА СОЦИЈАЛНО УГРОЖЕНОГ СТАНОВНИШТВА КРОЗ РАДНО АНГАЖОВАЊЕ - ЦСР Бела Црква
ЗАШТИТА ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ОД ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА - Центар за социјални рад Туприја